

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ” (підпис)
2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
на тему:
**«УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКІВ:
МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ»**

Виконавець:

Студентка ЦЗФН групи 63Ф13М
Влах Ірина Олександрівна

Науковий керівник:

Д.е.н., доц.
Жердецька Лілія Вікторівна

ОДЕСА – 2019

АНОТАЦІЯ

Влах І. О.,

«Управління кредитним ризиком банків: макроекономічний аспект»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси оцінки та управління кредитним ризиком банківської системи.

У першому розділі роботи охарактеризовано банківські ризики та наведено їхню класифікацію; визначено складові системи кредитного ризик-менеджменту банку та розкрито зміст методів оцінки кредитного ризику банків.

У другому розділі проведено оцінку взаємозв'язків між ризиком та прибутковістю банківського кредитування; розкрито прояви морального ризику на кредитному ринку та раціонування позичок банками України; проаналізовано кредитні цикли в банківській системі України.

У третьому розділі охарактеризовано гіпотезу інституціональної пам'яті як передумову регулювання кредитних стандартів та обґрунтовано інструменти макропруденційної політики у регулюванні кредитного ризику на макрорівні.

Ключові слова: банк, банківська система, кредитний ризик, кредитні цикли, моральний ризик; макропруденційна політика, гіпотеза інституціональної пам'яті.

ANNOTATION

Vlakh Iryna, "Credit risk management of banks: macroeconomic aspect",
thesis for a master's degree in a specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the
Master's program "Management of Financial Markets of Banks",
Odessa National Economic University
Odesa, 2019

The Master's qualification work consists of three sections. Object of study - the processes of assessment and management of credit risk of the banking system.

The first section of the paper describes banking risks and their classification; the components of the bank's credit risk management system are identified and the content of methods of banks credit risk assessment is disclosed.

The second section assesses the relationship between risk and profitability of bank lending; manifestations of moral hazard in the credit market and rationalization of loans by Ukrainian banks are disclosed; credit cycles in the banking system of Ukraine are analyzed.

The third section describes the institutional memory hypothesis as a prerequisite for regulating credit standards and justifies macro-prudential policy instruments in managing credit risk at the macro level.

Keywords: bank, banking system, credit risk, credit cycles, moral hazard; macroprudential policy, the institutional memory hypothesis. The Master's qualification work consists of three sections. Object of study - the processes of assessment and management of credit risk of the banking system.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	8
1.1. Загальна характеристика банківських ризиків.....	8
1.2 Складові системи кредитного ризик-менеджменту банку.....	16
1.3 Методи оцінки кредитного ризику.....	21
Висновки до першого розділу.....	30
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ.....	32
2.1 Ризик та прибутковість банківського кредитування: оцінка взаємозв'язків.....	32
2.2. Моральний ризик на кредитному ринку та раціонування позичок банками України.....	38
2.3. Оцінка кредитних циклів в банківській системі України.....	48
Висновки до другого розділу.....	54
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ РЕГУЛЮВАННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО АСПЕКТУ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ.....	56
3.1. Гіпотеза інституціональної пам'яті як передумова регулювання кредитних стандартів.....	56
3.2. Обґрунтування інструментів макропруденційної політики у регулюванні кредитного ризику на макрорівні.....	64
Висновки до третього розділу.....	69
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах боротьби з наслідками фінансової кризи з метою забезпечення прибуткової діяльності і підвищення позитивного іміджу, на сьогодні особливого значення для банків набуває необхідність вдосконалення ризик-менеджменту. Запропоновано практичні рекомендації щодо розвитку та вдосконалення цього важливого напрямку банківського менеджменту.

Перехід України на шлях ринкових перетворень визначив її розвиток в руслі загальносвітових тенденцій. Перехід до принципово нових економічних відносин закономірно привів до необхідності постановки і вирішення нових для українських комерційних банків завдань, пов'язаних із значним збільшенням концентрації ризиків в їх діяльності.

Оскільки комерційні банки, як і вся банківська система загалом, покликані уособлювати надійність і безпеку, являються базисом фінансової безпеки країни в цілому, очевидною є необхідність розроблення та впровадження прийнятних і перевірених методів формалізації і оцінки ризиків, виявлення значимих критеріїв, а також розроблення і впровадження чітко налагодженої системи прийняття рішень, що базується на отриманих даних і приводить до ефективного результату (прибуткової діяльності та позитивного іміджу банківської установи).

Тому дослідження проблем вдосконалення процесу управління ризиками, привертає увагу як зарубіжних, так і вітчизняних науковців і практиків. Теоретичні, методичні аспекти ризик-менеджменту відображені в роботах провідних вітчизняних вчених з банківської справи, теорії кредиту та банківського менеджменту: В.І. Грушко, О.В. Васюренка, А.Я. Кузнєцової, А.М. Мороза, А.А. Пересади, Л.О. Примостки, Б.І. Пшика, С.К. Реверчука, М.І. Савлука та багатьох інших.

Питання пошуку й формування підходів до вирішення завдання комплексного управління ризиком в комерційних банках України на цей

період розроблені недостатньо, що явно демонструються сучасною статистикою банківської системи. Тому актуальність питань, що досліджуються у дипломній роботі, їх значення для розвитку банківської системи України, зумовила вибір теми дослідження.

Метою дослідження є поглиблення теоретичних та практичних знань з питань банківського кредитного ризик-менеджменту: управління кредитними ризиками у банках для подальшого застосування їх під час виконання конкретних практичних завдань; сприяння розвитку пошуку сучасних наукових досягнень з управління кредитними ризиками на макрорівні.

Основними *завданнями* дипломної роботи відповідно до її плану є:

- надати загальну характеристику банківських ризиків;
- визначити складові системи кредитного ризик-менеджменту банку;
- розкрити зміст методів оцінки кредитного ризику;
- провести оцінку взаємозв'язків між ризиком та прибутковістю банківського кредитування;
- розкрити прояви моральний ризик на кредитному ринку та раціонування позичок банками України;
- оцінити кредитні цикли в банківській системі України
- охарактеризувати гіпотезу інституціональної пам'яті як передумову регулювання кредитних стандартів;
- обґрунтувати інструменти макропруденційної політики у регулюванні кредитного ризику на макрорівні.

Об'єктом дослідження є процеси оцінки та управління кредитним ризиком банківської системи.

Предметом дослідження є теоретичні засади й практичні рекомендації щодо оцінки й регулювання кредитного ризику на макрорівні.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дипломної роботи становить сучасна економічна теорія ризиків, синтез класичних теорій

і новітніх поглядів на місце та роль кредитних ризиків у діяльності комерційних банків. При виконанні досліджень залежно від конкретних цілей і завдань використовувались аналітично-графічна формалізація кредитної діяльності комерційних банків, методи порівняльного та факторного аналізу та коефіцієнтний метод.

Базою дослідження є результати конкретних економічних досліджень, зарубіжний і вітчизняний досвід діяльності комерційних банків у сфері управління кредитними ризиками під час кредитування юридичних та фізичних осіб.

Інформаційною базою є законодавчі та нормативні акти, періодичні видання, а також дані статистичних щорічників, Національного банку України.

Об'єктом дослідження є процеси формування цінових стратегій в банківській діяльності.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні засади цінових стратегій сучасного банку.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дисертаційного дослідження є об'єктивні і фундаментальні положення сучасної економічної теорії. У процесі дослідження використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні методи пізнання: аналізу та синтезу – для деталізації предмета дослідження та вивчення його функціональних і структурних складових; логічного узагальнення – для класифікації теорій вартості та цін на банківські продукти та послуги, характеристики визначальних особливостей етапів розвитку процесів ціноутворення в банківській системі України; графічний та побудови аналітичних таблиць – для наочного зображення результатів дослідження; наукового абстрагування – при визначенні найбільш важливих чинників, які впливають на фінансовий результат банку. Методи економіко-математичного моделювання застосовувалися для оцінки рівня конкуренції в банківській системі України

як одного з визначальних чинників при обранні підходу до трансфертного ціноутворення .

Інформаційною базою дослідження стали Закони України, Постанови Правління НБУ, нормативні акти Уряду України, звітні дані Національного банку України та окремих банківських установ, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з розглянутої тематики.

ВИСНОВКИ

Ризик (з точки зору Національного банку) - це ймовірність того, що події, очікувані або неочікувані, можуть мати негативний вплив на капітал та/або надходження банку. Таке ж визначення ризику наведено і в «Методичних вказівках з інспектування банків "Система оцінки ризиків"».

Кредитний ризик-менеджмент - це система управління кредитними ризиками, яка включає в себе стратегію і тактику управління, спрямовані на досягнення основних бізнес-цілей банку.

Ефективний ризик-менеджмент включає:

- систему управління ризиками;
- систему ідентифікації і визначення ризику;
- систему супроводження (моніторингу та контролю) ризиків.

Розвиток банківської системи України в останні роки характеризується динамічним зростанням обсягів кредитного портфеля, що об'єктивно спричиняє зростання рівня кредитного ризику. Цілком очевидно, що за такими умовами комерційні банки змушені постійно вдосконалювати стратегію та тактику своєї кредитної діяльності. У зв'язку з цим актуальним за сучасних тенденцій розвитку банківського сектору є аналіз і управління кредитним ризиком з метою зниження його рівня.

Управління кредитним ризиком банку здійснюється на двох рівнях відповідно до причин його виникнення – на рівні кожної окремої позички та на рівні кредитного портфеля в цілому.

До методів управління ризиком кредитного портфеля банку належать диверсифікація; лімітування; створення резервів для відшкодування втрат за кредитними операціями комерційних банків; сек'юритизація.

Такі національні показники як: показник розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), норматив великих кредитних ризиків (Н8), нормативи максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств,

наданих одному інсайдеру (Н9) та максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (Н10) – визначенні для лімітування кредитного ризику згідно із Законом України "Про банки і банківську діяльність".

Для ефективного управління ризиками банк має забезпечити систематичне здійснення аналізу кредитних ризиків, спрямованого на виявлення та оцінку їх величини. Такий аналіз повинен здійснюватися постійно як на рівні установи в цілому, так і на рівні окремих підрозділів та включати виявлення, вимірювання та оцінку не лише кредитних ризиків, але й зв'язок і взаємний вплив між різними категоріями ризиків, таким чином аналіз має бути як якісним так і кількісним.

У дослідженні встановлено, що рівень ризику банківського кредитування є вагомим чинником його фінансових результатів – процентного спреду та віддачі активів. Водночас результати дослідження є чутливими до граничних значень показників. Так, для стабільного періоду взаємозв'язок між рівнем кредитного ризику та прибутковості можемо констатувати у випадку, якщо рівень ризику не перевищує 5%; у кризовий та посткризовий періоди зв'язок визначається як слабкий. В Україні обґрунтовано високий рівень зв'язку між часткою недохідних кредитів та спредом у періоди, коли рівень проблемної заборгованості не перевищував 10%; для показника віддачі активів – не більше 20-ти відсотків. У кризовий період в Україні варто відмітити підвищення рівня банківського менеджменту, оскільки за рахунок реструктуризації заборгованості, зменшення адміністративних витрат та зростання ролі непроцентних доходів відбувається зростання прибутковості навіть а умови високого рівня ризикованості.

Банки переважно використовують раціонування кредитів, оскільки часові проміжки перевищення середньої та граничної ставок над критичним рівнем майже збігаються. Варто зауважити, щодо перевищення граничної ставки критичного рівня у більшій кількості випадків, ніж для середньої

ставки, однак таке перевищення після середини 2009 року в обох випадках є незначними.

Значну роль у подоланні морального ризику з боку позичальника виграють процеси раціонування кредиту. Варто зазначити, що в цілому, у фінансовій теорії розглядається два варіанти раціонування кредиту.

Перший варіант: відмова від надання кредиту навіть під високу процентну ставку (збільшення ставки відсотка посилює проблему несприятливого відбору, так як в цьому випадку підвищується ймовірність того, що кредит буде виданий позичальникові з високим кредитним ризиком).

Другий варіант: надання позичок в обсягах менших, ніж потрібно позичальникові. У той же самий час, серед основних напрямків раціонування кредитів на макрорівні виділяють: зниження кредитування до обсягів відповідних з рівнем розвитку економіки, зміну структури активів банківського сектора (зниження лімітів кредитування на користь інших активів); стиск банківського сектора під впливом регулятора (рестрикції).

Таким чином, кредитне раціонування є можливим реальним інструментом підтримки фінансових відносин з платоспроможними позичальниками і згладжування економічних циклів в умовах асиметрії інформації та морального ризику. Водночас у кризові періоди часу зростає роль держави, яка через програми прямого фінансування, пільгового кредитування, через розширення державних гарантій і поручительств для реального сектора економіки, може знижувати кредитні ризики, і, отже, підвищувати якість інформаційного простору економічних агентів.

Встановлено, що на початку 2018 року спостерігається зростання обсягів банківського кредитування, а розрив між фактичним значенням та значенням фільтру Ходріка-Прескотта набуває позитивного значення. Варто зауважити, що, як за позичками домогосподарствам, так і за позичками нефінансовим корпораціям, спостерігається майже однаковий розрив між фактичним та модельним значенням, однак темпи зростання кредитів роздрібному сегменту вищі, ніж кредити корпоративному бізнесу. Іншими словами, кредитний ринок

України характеризується позитивною тенденцією відновлення кредитування, починаючи з 2018 року; проте низькі темпи зростання кредитів, що надані корпоративному сектору, свідчать про відсутність серйозної загрози кредитної експансії та накопичення ризиків у цьому сегменті банківського бізнесу.

Відповідно до гіпотези інституціональної пам'яті наглядовим органам варто підсилювати норми регулювання, коли проходить певний час з моменту останньої кризи. Наглядову функцію можуть виконувати як банки, так і регулюючі органи, приділяючи більше уваги кваліфікації кредитних робітників банків та запроваджуючи контрциклічне регулювання. З метою недопущення руйнівного впливу кризових явищ на функціонування економічних систем необхідно забезпечити створення системи попередження (мінімізації) негативного впливу зовнішніх шоків на фінансовий сектор країни, яка повинна передбачати циклічність розвитку економіки та стримувати надмірну активність учасників ринку у період підйому. В умовах мінливості кредитного ринку України, на якому розкривається і розподіляється інформація щодо якості кредитних портфелів та ступеня їх захисту від ризиків, виникає необхідність у формуванні інформації щодо фінансової стійкості банків, яка повинна адекватно відображати можливості банківської установи покривати втрати за кредитними операціями.

Значна кількість емпіричних досліджень у різних країнах світу доводить ефективність використання інструментів макропруденційної політики, що пов'язані з кредитуванням (співвідношення позичка/застава та борг/дохід), в обмеженні надмірного, кредитного зростання, зниженні рівня проблемної заборгованості у посткризовий період та, в окремих випадках, може обмежувати зростання цін на нерухомість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Diamond D.W. Liquidity Risk, Liquidity Creation, and Financial Fragility: A Theory of Banking / Diamond D.W., Rajan R.G. // *Journal of Political Economy*. 2001. Vol. 109. – P. 287–327
2. Шаститко А.Е. Неинституциональная экономическая теория/ А.Е. Шаститко. – М.: ТЕИС, 1998. – 219 с.
3. Єрмошенко А.М. Теоретичні і практичні аспекти забезпечення вільного доступу до страхових послуг/ А.М. Єрмошенко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2011. – 15. – №. 195–201 с.
4. Jobst A. A Operative Principles of Islamic Derivatives Towards a Coherent Theory / Andreas A. Jobst, Juan Sol // *IMF Working Paper*. - Washigton DC : International Monetary Fund, March 2012. - 32 p., с. 8-9
5. Gelos G. Western Hemisphere Department International Mutual Funds, Capital Flow Volatility, and Contagion / Gaston Gelos // *IMF Working Paper*. - Washigton DC : International Monetary Fund, April 2011. - 27 p., с. 6
6. Довгань Ж. (2012). Страхування депозитів у забезпеченні фінансової стійкості банківського сектору. Наукові записки Національного університету Острозька Академія. Серія “Економіка”, випуск 206, с. 187-191
7. Gelos G. Western Hemisphere Department International Mutual Funds, Capital Flow Volatility, and Contagion / Gaston Gelos // *IMF Working Paper*. - Washigton DC : International Monetary Fund, April 2011. - 27 p., с. 6
8. Barnhill T. Modeling Correlated Systemic Liquidity and Solvency Risks in a Financial Environment with Incomplete Information / Theodore Barnhill Jr., Liliana Schumacher // *IMF Working Paper*. International Monetary Fund, November 2011. - 49 p., с. 7
9. Система оцінки ризиків [Електронний ресурс]: методичні вказівки з інспектування банків, затверджені постановою Правління Національного банку України № 104 від 15.03.2004 р. – Режим доступу: <http://www.zakon1rada.gov.ua>

10. Організація та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України [Електронний ресурс]: методичні рекомендації, затвержені постановою Правління Національного банку України № 361 від 02.08.2004 р. – Режим доступу: <http://www.zakon1rada.gov.ua>
11. Amendment to the Capital Accord to incorporate market risks. [Електронний ресурс] Basle Committee on Banking Supervision. – Basle. – Updated November 2005. – Режим доступу: www.bis.org
12. Черкашина К.Ф., Сисоєва Л.Ю Теоретичні засади ідентифікації морального ризику в кредитних відносинах//Формування ринкових відносин в Україні -2012- №2(129), С. 193-196
13. Barnhill T. Modeling Correlated Systemic Liquidity and Solvency Risks in a Financial Environment with Incomplete Information / Theodore Barnhill Jr., Liliana Schumacher // IMF Working Paper. International Monetary Fund, November 2011. - 49 p., с. 7-8
14. Giglio S. Intangible Capital, Relative Asset Shortages and Bubbles / Stefano Giglio, Tiago Severo // IMF Working Paper. Washigton DC : International Monetary Fund, November 2011. - 38 p, с. 4-5.
15. Діяльність банків на кредитному ринку в умовах асиметрії інформації: моногр. / За заг. ред. Л.В. Кузнецової. – Одеса: ОНЕУ, 2015.– 289 с.
16. Diamond D. W. (1996) Financial Intermediation as a Delegated Monitoring: A Simple Example // Economic Quarterely. Federal Reserve Bank of Richmond. – 1996. – Vol. 82. – Issue 3. – P. 65
17. Demirgüç–Kunt A., Huizinga H. (1999) Market Discipline and Financial Safety Net Design // CEPR Discussion Paper. – 1999. – № 2311.
18. Hosono K. (2004) Market Discipline in Bank Regulation and Governance. Seminar on Corporate Governance of Banks in Asia. 2004. June 10–11.
19. Банківський менеджмент : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / за ред. О. А. Кириченка. – 3-тє вид., перероб. і доп. [О. А. Кириченко, І. В. Геленко, С. Л. Роголь та ін.]. – К. : Знання-Прес, 2002. – 438 с.

20. Беляков А. В. Банковские риски: проблемы учёта, управления и регулирования / А. В. Беляков – М. : Издательская группа «БДЦ-пресс», 2003. – 256 с.
21. Корнійчук М. Т. Ризик і надійність: Економіко-стохастичні методи й алгоритми побудови та оптимізації систем : монографія / М. Т. Корнійчук, І. Совтус. – К. : КНЕУ, 2000. – 212 с.
22. Жердецька Л. В. Обґрунтування методичних засад оцінки достатності власного капіталу для покриття ризиків банківської діяльності / Л. В. Жердецька // Наука й економіка. Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. – Випуск 1 (33). – 2014 – С. 19–29.
23. Жердецька Л. В. Оцінка кількісного впливу кредитного ризику на достатність власного капіталу банку / Л. В. Жердецька // Економічний форум. ЛНТУ. – № 3. – 2014. – С. 247–254.
24. Звєряков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: навчальний посібник [Текст] / М. І. Звєряков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. - Одеса: Атлант, 2014. - 484 с.
25. Demirgüç–Kunt A., Huizinga H. Market Discipline and Financial Safety Net Design // CEPR Discussion Paper. – 1999. – № 2311.
26. Hosono K. Market Discipline in Bank Regulation and Governance. Seminar on Corporate Governance of Banks in Asia. 2004. June 10–11.
27. Семенова М. В. Асимметрия информации на рынке банковских вкладов физических лиц: набеги вкладчиков, транспарентность и система страхования вкладов : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук: 08.00.01 / М. В. Семенова; [Гос. ун-т – Высш. шк. экономики]. – Москва, 2010. – 24 с.
28. Андрущак Г. В. Финансовая грамотность населения / Г. В. Андрущак, М. В. Семенова, М. М. Юдкевич // Рынок розничных услуг. – № 1. – 2008.
29. Semenova M. Market discipline and banking system transparency: Do we need more information? / M. Semenova // Journal of Banking Regulation. – 2012. – Vol. 13. – № 3. – P. 241–248.

30. Семенова М. В. Набеги вкладчиков и издержки получения информационных сигналов / Семенова М. В. // Журнал новой экономической ассоциации. – 2011. – № 10. – С. 31–52. Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів : рішення НКЦПФР від 19.12.2006 № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0097-07>.

31. Прозорість банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://polityka.in.ua/info/228.htm>.

32. Global systemically important banks: Assessment methodology and the additional loss absorbency requirement July 2011 // <http://www.bis.org/publ/bcbs207.htm>

33. Шульга Н., Колодізева Ідентифікація системно важливих банків / Н. Шульга, С. Колодізева // ВІСНИК КНТЕУ. 2016. № 5. – С. 82-98.

34. Weistroffer C. Identifying systemically important financial institutions (SIFIs) // Deutsche Bank Research. – August 11, 2011. – 19 p.

35. Weistroffer C. Macroprudential supervision. In search of an appropriate response to systemic risk / C. Weistroffer // Current Issues Global financial markets. – May4, 2012. – 47 p.

36. Maurerand H, Grussenmeyer P. Financial assistance measures in the euro area from 2008 to 2013: statistical framework and fiscal impact// Statistics Paper Series. – European Central Bank 2013. – 40 p.

37. Bastos E. e Santos, R. Cont. The Brazilian Interbank Network Structure and Systemic Risk. Banco Central do Brasil. Working Paper Series. October 2010 // <http://www.bcb.gov.br/?english>

38. Acemoglu D, Ozdaglar A, and Tahbaz-Salehi A. Systemic Risk and Stability in Financial Networks // American Economic Review 2015, 105(2): 564–608. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://economics.mit.edu/files/10433>

39. Жердецька Л.В. Системний банківський ризик: причини та напрями регулювання: моногр. / Л.В. Жердецька. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2017. – 353 с.

40. Zhou C. Are Banks Too Big to Fail? Measuring Systemic Importance of Financial Institutions/ C. Zhou//International Journal of Central Banking. – December, 2010. – 30 p.

41. Schinasi G.J. Safeguarding financial stability: theory and practice / G.J. Schinasi. — Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2005. — 89 p.

42. Cheryl D. Block . Measuring the true cost of government bailout. // Washington University Law Review. – Volume 88 Issue 1., 2010. – 40 p.

43. Пластун О. Л. Роль і місце моральних ризиків та несприятливого відбору у фінансовій безпеці / О. Л. Пластун, Г. В. Кравчук // Економічний форум. – № 1. – 2013. – С. 322–328.

44. Пластун О. Л. Роль біржової інформації в оцінці рівня інформаційної асиметрії / О. Л. Пластун // Вісник Університету банківської справи Національного банку України : зб. наук. пр. – № 2 (17). – 2013. – С. 102–107.

45. Impact of information asymmetry upon stable development of bank system of Ukraine / ed.by L. Shlossman : Monograph. – Vienna : “East West” Association for Advances Studies and Higher Education GmbH, 2014.

45 Claessens, S. (2014), «An Overview of Macroprudential Policy Tools», IMF Working Paper, December, 58 p.

46 Christian, W. (2012), «Macroprudential supervision. In search of an appropriate response to systemic risk», May 24, Current Issues Global financial markets, 47 p.

47 Claessens, S, Swati, G., and Mihet R. (2014), «Macro-Prudential Policies to Mitigate Financial System Vulnerabilities», Journal of International Money and Finance, 39:153–185, 36 p.

48 Claessens, S. (2014), «An Overview of Macroprudential Policy Tools», IMF Working Paper, December, 58 p.

49 C. Lim, F. Columba, A. Costa, P. Kongsamut, A. Otani, M. Saiyid, T. Wezel, and X. Wu. Macroprudential Policy: What Instruments and How to Use Them? IMF Working Paper, 2011

50 Luis I. Jácome and Srobona Mitra. Luis I. Jácome and Srobona Mitra // IMF Working Paper, July 2015

51 Srobona Mitra. Applying Macro-Prudential Instruments— Cross Country Experiences // 2016 FED-IMF-WB Seminar for Senior Bank Supervisors from Emerging Economies Washington, DC –October 19, 2016

⁵² Lee, Jong Kyu, 2012, “The Operation of Macroprudential Policy Measures: The Case of Korea,” mimeo. (Seoul: Bank of Korea).

⁵³ Kim, Yong Min, J.Y. Lee, H. Jang, 2015, “Implementing Loan-to-Value and Debt-to-Income Ratios: Learning from Korea’s Experiences,” mimeo.

54 Neagu and others (2015), Kan (2015), Kim and others (2015), Abdul Rani and Lau (2015), Bierut and others (2015), Afanasieff and others (2015).

55 Kan, Eric, 2015, “Implementing Loan-to-Value and Debt-to-Income Ratios: Learning from Hong Kong SAR’s Experiences,”

56 Ahuja, Ashvin and Malhar Nabar, 2011, “Safeguarding Banks and Containing Property Booms: Cross-Country Evidence on Macroprudential Policies and Lessons from Hong Kong SAR,” IMF Working Paper, WP/11/284 (Washington: International Monetary Fund).

57 Abdul Rani, Muhamad Shukri, and Chin Ching Lau, 2015, “Implementing Loan-to-Value and Debt-to-Income Ratios: Learning from Malaysia’s Experiences,” Bank Negara Malaysia Working Paper

58 Neagu, Florian, Luminita Tatarici and Irina Mihai, 2015, “Implementing Loan-to-Value and Debt-to-Income Ratios: Learning from Romania’s Experiences,” National Bank of Romania Working Paper

59 Bierut, Beata, Tomasz Chmielewski, Adam Glogowski, Andrzej Stopczynski, 2015, “Implementing Loan-to-Value and Debt-to-Income Ratios: Learning from Poland’s Experiences,” Narodowy Bank Polski Working Paper, forthcoming

60 Financial Services Authority, 2009, “Mortgage Market Review,” Discussion Paper, No. 09/3 (London: Financial Services Authority).

61 Hallissey, Niamh 2016, “Interconnectedness of the Irish banking sector with the global financial system,” Quarterly bulletin, spring (Dublin: Central Bank of Ireland).

62 Afanasieff, Tarsila S., Fabiana L. C. A. Carvalho, Eduardo C. de Castro, Rodrigo L. P. Coelho, and Jaime Gregório, 2015, “Implementing Loan-to-Value Ratios: The Case of Auto Loans in Brazil (2010-2011),” Banco Central Do Brasil, Working Paper No. 380, March. <http://www.bcb.gov.br/pec/wps/ingl/wps380.pdf>

63 Luis I. Jácome and Srobona Mitra. LTV and DTI Limits—Going Granular // IMF Working Paper. – July 2015

64 Wong, Eric, Tom Fong, Ka-fai Li and Henry Choi, 2011, “Loan-to-Value Ratio as a Macroprudential Tools—Hong-Kong’s Experience and Cross-Country Evidence,” HKMA Working Paper, No. 01/2011 (Hong Kong: Hong Kong Monetary Authority).

65. Зверяков М.І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М.І Зверяков // Економіка України, № 10, 2018. – С. 10-31.